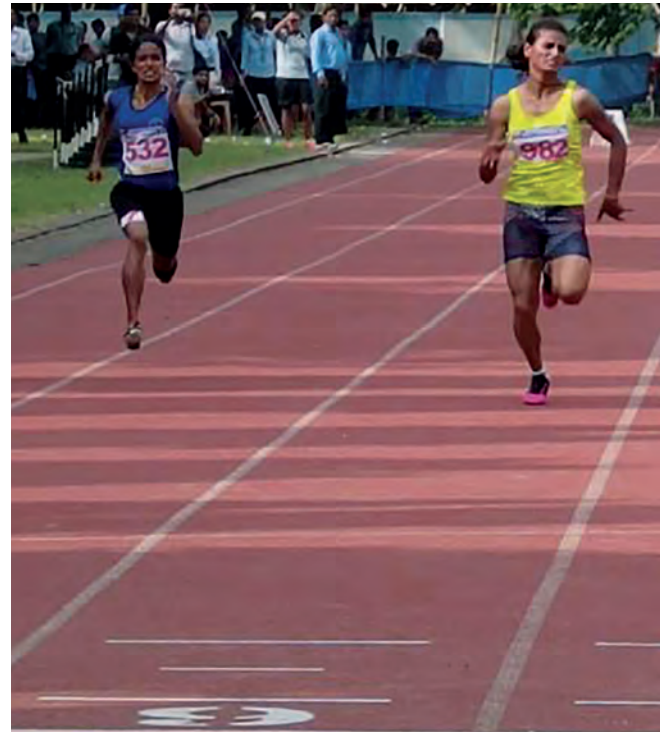

Olimpiyatlar'da Testosteron Belirsizliği

Testosteron hormonları doğal olarak yüksek olan kadın sporcuları yarışmalardan uzaklaştırmak ne kadar bilimsel ve adil?

Hintli atlet Dutee Chand dört yıl önce ülkesinin 18 yaş altı 100 metre şampiyonu olmuştu. Hindistan'daki spor yetkilileri kendisinin Olimpiyat madalyası alacağına kesin gözüyle bakıyordu. Ancak kısa bir süre sonra Hindistan Atletizm Federasyonu genç atletin yarışmalara katılmasını yasakladı. Çünkü Chand'da hiperandrojenizm tespit edildi, yani testosteron hormonu (erkeklik hormonu) seviyesi hayli yüksekti. Bunun üzerine Chand İsviçre merkezli Spor Tahkim Mahkemesi'ne başvurdu ve aradan bir yıl geçtikten sonra mahkeme kararını verdi; Dava Dutee Chand lehine sonuçlandı. Alınan karar, testosteron seviyeleri doğal olarak yüksek olan kadın sporcuların tüm uluslararası yarışmalara katılmalarına izin verilmesi yönündeydi. Fakat daha önce yapılan Olimpiyat Oyunları'na bazı kadın atletlerin katılımını yasaklayan Uluslararası Olimpiyat Komitesi mahkeme kararını destekleyip desteklemediğini henüz açıklamadı. Bu belirsizlik, Chand ile benzer durumda olan kadın sporcuların Rio Olimpiyatları'nda yarışmalara katılmasını engelleyebilir. Bu belirsizliğin hata olduğunu düşünenler bu durumdaki kadınlara uygulanan yasağın hiç bir bilimsel temeli olmadığını düşünüyor. Çünkü hormon seviyesi doğal olarak yüksek ve sporcunun performansını artırdığına dair bir kanıt da yok. Daha da kötüsü, yüksek olan testosteron seviyesini Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin belirlediği seviyenin altına düşürmeye çalışmak kadınlar için önemli tıbbi riskler taşıyor. Ayrıca yüksek testosteron seviyesi her zaman iyi performans anlamına gelmiyor.

Çok başarılı bazı erkek sporcuların testosteron seviyesinin neredeyse kadınlar için geçerli aralıkta olduğu biliniyor. Örneğin seçkin 693 sporcu ile yapılan bir çalışmada erkek sporcuların %16,5'inin testosteron seviyesi, erkeklerde olması gereken aralığın altındaydı. Kadın sporcuların ise neredeyse %14'ünün testosteron seviyesi kadın sporcular için geçerli olan en üst seviyeden de yüksekti. Eğer kadın sporcuların performanslarını artırmak için fazladan testosteron aldığından şüphelenilseydi yapılacaklar daha farklı olurdu.

O durumda zaten mevcut testler herhangi bir hile yapılıp yapılmadığını ortaya çıkarıyor. Çünkü vücutta doğal olarak bulunan testosteron yapay testosterondan farklı karbon izotopları içeriyor.

Bu yapay işareti tespit eden testler hâlihazırda şüphelenilen erkek sporcular için kullanılıyor. Fakat resmi makamlar erkek sporcunun testosteronunun doğal olarak yüksek olduğunu tespit ederse araştırma duruyor. Adalet ve bilime göre kadın sporcular da aynı muameleyi görmeli. Kadın sporcuların yüksek olan testosteron seviyelerini kabul edilebilir seviyeye düşürmeye zorlanması aynı zamanda zararlı da. Bu durumda ya hormon baskılayıcı ilaç kullanmaları ya da hormon üreten organların alınması için ameliyat olmaları gerekiyor. Oysa sağlıklı bir kadının böyle tedaviler görmesi için hiç bir tıbbi neden yok. Çünkü bu tedavilerin düzensiz kalp atışına neden olabilecek elektrolit dengesizliği gibi ciddi yan etkileri var. Diğer etkileri mide bulantısı, aşırı susama ve aşırı idrara çıkma olarak sıralanıyor.

2014 Soçi Kış Olimpiyatları ve 2012 Londra Yaz Olimpiyatları sırasında, Uluslararası Olimpiyat Komitesi hakem kararı ile belirlenen standartlara göre bir kaç kadın sporcunun yarışmasını yasaklamıştı. Bu yıl komite böyle bir işlem yapmayacağını belirtse de resmi bir açıklama yapılmamış olması pek çok belirsizliği de beraberinde getiriyor.

Stanford Üniversitesi'nden biyoetik uzmanı Katrina Karkazis'e göre ülkeler ön yarışmalarda kadın yarışmacıları diskalifiye etmeye devam edebilir ve Olimpiyat şanslarının önünü kesebilir. Doğal hormon değişimlerinin, diğer yapısal biyolojik özellikler gibi değerlendirilmesi ve bunun Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından açık bir şekilde ifade edilmesi gerektiği düşünülüyor.

